

DOI 10.31558/2307-2318.2020.4.12

УДК 657.1.011.56

JEL: D02

Дутова Н.В.,к.е.н, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту
Донецького національного університету імені Василя Стуса

ORCID: 0000-0002-8061-4605

dutova.dnv@donnu.edu.ua

Ішук К.А.,

бухгалтер ТОВ «БЕЗБРЕНДУ»

ishchuk.k@donnu.edu.ua

ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ РЕЄСТРАТОРІВ РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ

У статті обґрунтовано необхідність застосування реєстратора розрахункових операцій (РРО) як ефективного методу контролю доходів господарюючих суб'єктів та процесу справляння податків, обмеження обсягів «тіньового» руху готівкових коштів, захисту прав споживачів. Розглянуто правове регулювання застосування РРО в Україні, структуровано види РРО та наведено їх визначення згідно чинного законодавства, сформульовані цілі застосування РРО. Проаналізовано деякі нововведення в регулюванні питань застосування РРО та зміни чинного законодавства. Досліджені типові порушення при застосуванні РРО господарюючими суб'єктами: проведення операцій на неповну суму вартості проданих товарів, помилки в первинних документах, реєстрах та звітності з РРО, використання несанкціонованих РРО. Наведено критичну оцінку проблем застосування РРО, серед яких вартість РРО, уповільнення торгівлі, підвищення контролю з боку податкових органів, технічне обслуговування, наявність та збільшення штрафів. Обґрунтовані напрямки подолання означених проблем.

Ключові слова: готівкові кошти, дохід, реєстрація, розрахунки, реєстратор розрахункових операцій, програмний реєстратор розрахункових операцій, оподаткування, первинні документи.

Рис. - 3, Табл. - 2, Літ. – 10

Постановка проблеми. В умовах формування ринкової економіки джерелом підвищення добробуту окремих громадян та країни в цілому все частіше стає підприємницька діяльність. Важливим питанням державного рівня є контроль доходів малого та середнього бізнесу та процесу справляння податків. Одним із ефективних методів контролю є введення обов'язкового застосування реєстратора розрахункових операцій, що викликало чимало проблем функціонування господарюючих суб'єктів та труднощі з боку реалізації законодавчих змін державою в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері оподаткування, в тому числі і за порушення порядку проведення розрахунків, досліджували такі вчені як: Бандурка О. О., Білоус В. Т., Берлач А. І., Бородін І. Л., Долгий О. А., Іголкина І. П.,

Колпаков В. К., Марченко В. Б., Мацелик М. О., Нечай А. А., Попович В. М., Проценко Т. О., Рябченко О. П. та інші. Різні аспекти регулювання відносин фінансового контролю, в т. ч. у сфері застосування реєстраторів розрахункових операцій, розглядали у своїх роботах Панура Ю. В., Потапова С. М., Савченко Л. А., Стреляний В. І. та інші вчені. Проте постійні корегування законодавства, що викликані сучасними змінами економічних умов, потребують нових досліджень наведеної тематики та вирішення проблем, які постають в процесі нововведень.

Метою статті є дослідження й критична оцінка проблем застосування реєстраторів розрахункових операцій та обґрунтування напрямків їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. В Україні правове регулювання застосування реєстраторів розрахункових операцій визначається Законом України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг», Податковим кодексом України у частині звільнення від застосування реєстраторів розрахункових операцій та значною кількістю підзаконних нормативно-правових актів.

Відповідно до Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» реєстратор розрахункових операцій (далі РРО) – пристрій або програмно-технічний комплекс, в якому реалізовані фіскальні функції і який призначений для реєстрації розрахункових операцій при продажу товарів (наданні послуг), операцій з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі та/або реєстрації кількості проданих товарів (наданих послуг), операцій з видачі готівкових коштів держателям електронних платіжних засобів та з приймання готівки для подальшого переказу [1].

Види РРО та їх визначення згідно означеного регулятора наведені в таблиці 1.

Усі дозволені РРО в обов'язковому порядку вносяться до «Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій» затвердженого Наказом Державної податкової служби України №385 від 31.07.2020 р. [2].

За останні роки кількість зареєстрованих реєстраторів розрахункових операцій в Україні стрімко збільшується (рис. 1).

Наведена динаміка показників з 1.10.2018 р. до 1.10.2020 р. свідчить, що у 2020 р. кількість зареєстрованих РРО значно збільшилась, що пов'язано зі внесенням змін до Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг», особливо зріс показник реєстрації РРО серед фізичних осіб – підприємців. Також зростає кількість зареєстрованих ПРРО, перевагами програмного забезпечення зараз користуються понад 2,3 тис. суб'єктів господарювання, що зареєстрували близько 50 тис. ПРРО та більше 60 млн. чеків [3].

Відповідно збільшенню кількості зареєстрованих РРО збільшилась і сума продажу, проведеного через РРО (рис. 2).

РРО застосовуються господарюючими суб'єктами з метою:

- здійснення функцій контролю за порядком проведення готівкових розрахунків за товари (послуги) та проведенням розрахункових операцій органами Державної фіскальної служби України (далі ДФС);
- обмеження обсягів «тіньового» руху готівкових коштів;
- проведення контролю органами ДФС у частині сплати суб'єктами господарювання належної суми податків / зборів та виявлення ризиків їх несплати;
- встановлення контролю за сплатою акцизного податку під час реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів;
- захист прав споживачів.

Таблиця 1

Види реєстраторів розрахункових операцій та їх визначення згідно Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг»

Види реєстраторів розрахункових операцій	Визначення видів реєстраторів розрахункових операцій
Електронний контрольно-касовий апарат	реєстратор розрахункових операцій, який додатково забезпечує попереднє програмування найменування і ціни товарів (послуг) та облік їх кількості, друкування розрахункових та інших звітних документів. Крім цього до електронних контрольно-касових апаратів відносяться також торговельні автомати або інше подібне устаткування, що призначене для операцій з продажу товарів (послуг) без видачі покупцю чека, іншого звітного документа за готівкові кошти чи їх замінники - жетони, картки платіжних систем або інші замінники грошей, без участі фізичної особи, яка контролює здійснення оплати таких товарів (послуг)
Електронний контрольно-касовий реєстратор	реєстратор розрахункових операцій, який додатково забезпечує облік кількості реалізованих товарів (послуг) найменування, друкування розрахункових та інших звітних документів
Вбудований електронний контрольно-касовий реєстратор	реєстратор розрахункових операцій, призначений для забезпечення реалізації фіскальних функцій у складі програмно-технічного комплексу самообслуговування, автоматів з продажу товарів (послуг)
Комп'ютерно-касова система	реєстратор розрахункових операцій, виконаний із застосуванням комп'ютерних засобів, який додатково виконує технологічні операції, визначені сферою його застосування, і забезпечує друкування розрахункових та інших звітних документів
Електронний таксометр	реєстратор розрахункових операцій, який додатково забезпечує попереднє програмування тарифів за проїзд та облік вартості наданих послуг з перевезень пасажирів
Автомат з продажу товарів (послуг)	реєстратор розрахункових операцій, який в автоматичному режимі здійснює видачу (надання) за готівкові кошти або із застосуванням платіжних карток, жетонів тощо товарів (послуг) і забезпечує відповідний облік їх кількості та вартості, та створює контрольну стрічку в електронному вигляді;

Рисунок 1. Кількість зареєстрованих в Україні РРО 2018-2020 рр.

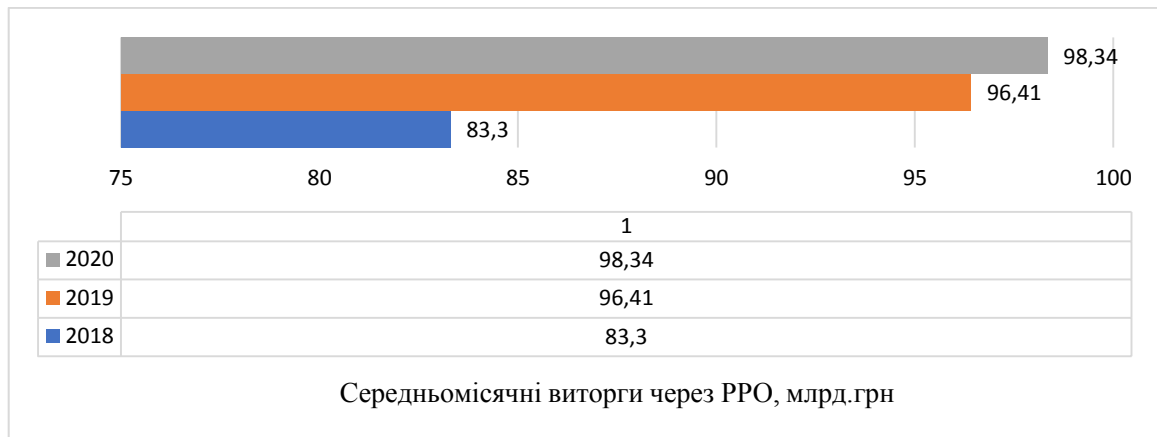

Рисунок 2. Середньомісячний виторг через РРО

Виторги, зареєстровані РРО у 2018 р., становили 1060 млрд. грн і зросли порівняно з 2017 р. на 166,5 млрд. грн. Загальна сума продажу, проведеного через РРО за 9 місяців 2020 р., також зросла та досягла 885,1 млрд. грн (за відповідний період 2019 р. – 867,7 млрд. грн), на що вказує середньомісячна динаміка, наведена вище [3, 4].

Застосування суб'єктами господарювання РРО або ж ПРРО під час розрахунків у готівковій та / або безготівковій (із застосуванням платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо) призводить до ряду порушень, основною причиною виникнення яких є спроба підприємства зменшити суми податкових платежів до бюджету шляхом приховування факту здійснення операцій купівлі–продажу товарів, надання послуг. В цих умовах особливо важливим завданням стає фіксування порушень, які часто виникають при застосуванні РРО.

До типових порушень застосування РРО на різних підприємствах слід віднести наступні:

- проведення операцій на неповну суму вартості проданих товарів;
- помилкове вибиття чека та проведення суми розрахунку;
- використання РРО по закінченню терміну їх служби;
- невиконання друку контрольної стрічки та не зберігання її протягом встановленого терміну;
- несвоєчасна подача звіту про використання РРО;
- порушення порядку ведення розрахункової книжки;
- не видача покупцю складених за встановленою формою фіскальних чеків.

Запобігання означеним порушенням в державі покладено на органи ДФС, які мають забезпечувати дотримання законодавчих норм та відстежувати дійсні доходи підприємств.

З метою залучення більшої кількості платників податків до обов'язкового застосування РРО вносяться зміни в законодавство, які особливо стосуються суб'єктів господарювання, що обрали спрощену систему оподаткування та інтернет-торгівлі.

Нововведення дозволяють органам ДФС:

- здійснювати функції, покладені на них п.п. 191.1.4 ПКУ, – у частині контролю за порядком проведення готівкових розрахунків за товари (послуги) та проведенням розрахункових операцій [5];
- обмежувати в Україні обсяги «тіньового» руху готівкових коштів;
- здійснювати контроль за сплатою акцизного податку під час реалізації

суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів, перелічених у п.п. 14.1.212 ПКУ;

- здійснювати контрольні функції у частині сплати суб'єктами господарювання належної суми податків / зборів. Адже відомості, отримані органами ДФС у складі електронної звітності з РРО, дозволяють їм робити співставлення цієї інформації з відомостями, що зазначаються суб'єктами господарювання в податковій звітності;

- виявляти ризики несплати податків / зборів, що підтверджується Порядком формування плану-графіка проведення документальних планових перевірок платників податків у редакції Наказу Міністерства фінансів України №548 від 07.09.2020 р. [6].

Зміни у Законі про РРО у 2020 р. розширили коло юридичних осіб, на які покладено обов'язок застосування РРО, що в свою чергу збільшує кількість та посилює вплив означених порушень на застосування РРО. Нововведення стосуються юридичних осіб – виробників ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння у разі реалізації продукції за готівкові кошти. Такі підприємства з 01.08.2020 р. зобов'язані застосовувати РРО.

З 1 серпня 2020 р. застосування РРО стало доступним для всіх підприємств – до загального користування введено програмний реєстратор розрахункових операцій (ПРРО).

Однак при постійних удосконаленнях законодавства та відповідях сучасним викликам сьогодення у підприємств залишаються проблемні питання переходу на повноцінне застосування РРО. Їх взаємозв'язок з порушеннями, що виникають в процесі, наведено на рисунку 3.

Проблема вартості РРО є частково вирішеною запровадженням ПРРО, але для його використання також потрібний носій, тобто в будь-якому випадку необхідно придбати гаджет, а за наявності декількох торгових точок витрати підприємця багатократно зростають. Постає питання щодо використання одного РРО для декількох магазинів. Однак, згідно з законодавством, РРО може застосовуватись тільки в тій господарській одиниці, назва та адреса якої зазначені в реєстраційному посвідченні.

Рисунок 3. Проблеми підприємців при переході на РРО та типові порушення їх застосування

Щодо уповільнення роботи, то проведення кожної операції через РРО може створювати додатковий дискомфорт і у швидкості обслуговування клієнтів, зокрема за появи та необхідності усунення технічних несправностей.

На період несправності РРО або в разі відключення електроенергії розрахункові операції проводяться з використанням книги обліку розрахункових операцій та розрахункової книжки. При відновленні роботи РРО або постачанні електроенергії необхідно провести через РРО суми розрахунків за час роботи з використанням розрахункової книжки, а також відповідно до контрольної стрічки (у випадку обнулення оперативної пам'яті) – за час роботи, що передував виходу РРО з ладу або відключенню електроенергії, окремо за кожною ставкою податку на додану вартість та виконати Z-звіт.

Після підключення до Системи зберігання і збору даних (персоналізації РРО) контрольно-звітна інформація про використання РРО передається контролюючим органам в електронній формі.

Під час здійснення операцій з роздрібною купівлі-продажу, зокрема, письмові договори не оформлюють – частіше мова йде про вчинення відповідних правочинів в усній формі. При цьому, як передбачено п. 7 ст. 1 Закону України «Про захист прав споживачів», підтвердженням вчинення усного правочину є квитанція, товарний / касовий чек, квиток, талон або інший документ [7]. Зазначені норми кореспондують з п. 2 ст. 3 Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг», що зобов'язує суб'єктів господарювання видавати особі, яка отримує або повертає товар, отримує послугу або відмовляється від неї, включаючи ті, замовлення або оплата яких здійснюється з використанням мережі Інтернет, при отриманні товарів (послуг) в обов'язковому порядку розрахунковий документ встановленої форми на повну суму проведеної операції [8].

У п. 2 ст. 3 даного Закону зазначається, що інтернет-магазини, на рівні з офлайн-магазинами, зобов'язані використовувати РРО під час розрахунків, які здійснюються готівкою або карткою. При цьому інтернет-магазин зобов'язаний надати покупцеві фіскальний чек на повну суму проведеної операції.

Лише фіскальний чек доводить факт передачі товару або послуги в місці проведення розрахунків покупцеві. Згідно з ч. 3 ст. 13 Закону «Про електронну комерцію» від 03.09.2015 р №675 інтернет-магазин повинен видавати документ, який підтверджує факт отримання коштів [9]. Це може бути квитанція, POS-чек, інші документи. Однак ці документи не вважаються розрахунковими, вони лише показують факт платежу, але не доводять факт передачі товару або послуги покупцеві. У разі відсутності фіскального чека при отриманні товару покупець може звернутися до контролюючих органів, подати позов у суд.

Особливо гострим постає питання штрафів та постійних перевірок підприємців з боку органів ДФС. За порушення вимог цього Закону до суб'єктів господарювання, які здійснюють розрахункові операції за товари (послуги), за рішенням відповідних контролюючих органів застосовуються фінансові санкції у розмірах, представлених в таблиці 2.

Таблиця 2

Фінансові санкції (штрафи) за порушення вимог законодавства при застосуванні РРО

Порушення вимог законодавства при застосуванні РРО	Фінансові санкції (штрафи)	
	2021 р.	2022 р. [10]
1	2	3
<ul style="list-style-type: none"> проведення розрахункових операцій з використанням РРО, ПРРО або розрахункових книжок на неповну суму вартості проданих товарів (наданих послуг); непроведення розрахункових операцій через РРО та/або ПРРО з фіскальним режимом роботи; невидача (в паперовому вигляді та/або електронній формі) відповідного розрахункового документа, що підтверджує виконання розрахункової операції, або проведення її без використання розрахункової книжки на окремому господарському об'єкті такого суб'єкта господарювання 	10% вартості проданих товарів (робіт, послуг) - за порушення, вчинене вперше; 50% вартості проданих товарів (робіт, послуг) - за кожне наступне вчинене порушення	100% вартості проданих товарів (робіт, послуг) - за порушення, вчинене вперше; 150% вартості проданих товарів (робіт, послуг) - за кожне наступне вчинене порушення
<ul style="list-style-type: none"> не використання, використання незареєстрованих належним чином, порушення встановленого порядку використання або не зберігання протягом встановленого строку книги обліку розрахункових операцій та/або розрахункових книжок при здійсненні розрахункових операцій 	50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (850 грн)	
<ul style="list-style-type: none"> контрольну стрічку не надруковано або не створено в електронній формі на РРО або виявлено спотворення даних про проведені розрахункові операції, інформація про які міститься на такій контрольній стрічці; неподання до контролюючих органів звітності, пов'язаної із застосуванням реєстраторів розрахункових операцій, розрахункових книжок та копій розрахункових документів і фіскальних звітних чеків з реєстраторів розрахункових операцій через дротові або бездротові канали зв'язку в разі обов'язковості її подання 	30 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (510 грн)	
<ul style="list-style-type: none"> проведення розрахункових операцій через РРО та/або ПРРО без використання режиму програмування найменування кожного підакцизного товару із зазначенням коду товарної підкатегорії, ціни товару та обліку його кількості; застосування при здійсненні розрахункових операцій РРО, в конструкцію чи програмне забезпечення якого внесені зміни, не передбачені конструкторсько-технологічною та програмною документацією виробника 	300 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (5 100 грн)	
<ul style="list-style-type: none"> порушення порядку проведення розрахунків через каси підприємств, установ і організацій, в яких ці операції повинні проводитися з оформленням прибуткових і видаткових касових ордерів та видачею відповідних квитанцій у встановленому порядку, або порушення порядку оформлення розрахункових і звітних документів при здійсненні продажу проїзних і перевізних документів на залізничному (крім приміського) та авіаційному транспорті 	20 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (340 грн)	

Логічним наслідком проведеного аналізу проблемних питань типових порушень при застосуванні РРО є розробка напрямків їх вирішення. До таких слід віднести:

1) налагодження механізму застосування та контролю дотримання чинних

норм законодавства, зокрема Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг», що встановлює засади готівкового обігу із застосуванням РРО / ПРРО;

2) обґрунтування та раціоналізація проведення перевірок діяльності підприємств, які використовують РРО, щодо дотримання порядку здійснення готівкових розрахунків, здійснення регулярних перевірок (декілька разів на рік) технічної справності РРО, наявності пломбування;

3) удосконалення процедури ведення книги обліку розрахункових операцій для забезпечення належного контролю за проведенням розрахункових операцій та застосуванням РРО, зокрема перевірка записів у книзі за період їх технічної несправності;

4) надання фінансової підтримки малому бізнесу, забезпечення відшкодування вартості пристроїв, проведення безкоштовного навчання для персоналу;

5) перевірка надання чеку або квитанції, зокрема інтернет-магазинами, дотримання ними законодавчих вимог та вимог захисту прав споживачів.

Висновки. Введення обов'язкового застосування РРО містить багато проблемних моментів з боку підготовки законодавства та введення РРО / ПРРО на підприємствах. Суб'єктам господарювання доцільно відповідально віднестись до змін у законодавстві та заздалегідь готуватися до нововведень. Сучасний стан правового регулювання відносин у сфері застосування РРО свідчить про перспективність та актуальність подальших наукових досліджень у цьому напрямі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України від 06.07.1995 р. №265/95-ВР. Дата оновлення: 17.12.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 18.12.2020).
2. Про затвердження Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій: ДПС; Наказ, Реєстр від 31.07.2020 р. №385. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0385912-20#Text> (дата звернення 15.12.2020).
3. Контроль за обігом готівки: виторги через РРО зростають. URL: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/436883.html> (дата звернення 19.12.2020).
4. Чому не працює експериментальний проект. Асоціація «Українські електроніка, комп'ютери, касові апарати». URL: <http://www.uekka.org.ua/novina/chomu-ne-prasyuyueksperimentalniy-proekt.html> (дата звернення 20.12.2020).
5. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Дата оновлення: 17.12.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 18.12.2020).
6. Порядок формування плану-графіка проведення документальних планових перевірок платників податків: Наказ Міністерства фінансів України від 07.09.2020 р. №548. Дата оновлення: 13.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-15#Text> (дата звернення: 02.12.2020).
7. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 р. №1023-XII. Дата оновлення: 16.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text> (дата звернення: 09.12.2020).
8. Аналітична робота щодо шляхів лібералізації ринку РРО через впровадження технології «інноваційний (цифровий) РРО». URL: <https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2016/10/Analitychna-robota-schodo-shlyahiv-liberalizatsiji-rynku-RRO->

eksperty-RPR.pdf.pdf (дата звернення 14.11.2020).

9. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015 р. №675-VIII. Дата оновлення: 19.04.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text> (дата звернення 10.11.2020).

10. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо лібералізації застосування реєстраторів розрахункових операцій платниками єдиного податку та скасування механізму компенсації покупцям (споживачам) за скаргами щодо порушення встановленого порядку проведення розрахункових операцій частини суми застосованих штрафних санкцій: Закон України від 01.12.2020 р. №1017-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1017-IX#Text> (дата звернення 10.12.2020).

REFERENCES

1. On the use of registrars of settlement transactions in the field of trade, catering and services: Law of Ukraine 06.07.1995 №265/95-BP. Update date: 17.12.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. On approval of the State Register of registrars of settlement operations: State Tax Service; Order, Register 31.07.2020 №385. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0385912-20#Text>.
3. Control over cash flow: revenues through registrars of settlement transactions are growing. URL: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/436883.html>.
4. Why the experimental project does not work. Association «Ukrainian Electronics, Computers, Cash Registers». URL: <http://www.uekka.org.ua/novina/chomu-ne-pracyuye-eksperimentalnyi-proekt.html>.
5. Tax Code of Ukraine: Code of Ukraine 02.12.2010 № 2755-VI. Update date: 17.12.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 18.12.2020).
6. The order of formation of the plan-schedule of carrying out documentary planned checks of taxpayers: the Order of the Ministry of Finance of Ukraine 07.09.2020 №548. Update date: 13.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-15#Text>.
7. On consumer protection: Law of Ukraine 12.05.1991 №1023-XII. Update date: 16.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>.
8. Analytical work on ways to liberalize the market of registrars of settlement operations through the introduction of technology «innovative (digital) registrar of settlement operations». URL: <https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2016/10/Analitichna-robota-schodoshlyahiv-liberalizatsiji-rynku-RRO-eksperty-RPR.pdf.pdf>.
9. On e-commerce: Law of Ukraine 03.09.2015 №675-VIII. Update date: 19.04.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text>.
10. On amendments to the Tax Code of Ukraine and other laws of Ukraine on liberalization of the use of registrars of settlement transactions by single tax payers and abolition of the mechanism of compensation to buyers (consumers) for complaints of violation of the established procedure for settlement operations: Law of Ukraine 01.12.2020 №1017-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1017-IX#Text>.

Дутова Н.В., к.э.н, доцент кафедры учета, анализа и аудита, Донецкого национального университета имени Василя Стуса, ORCID: 0000-0002-8061-4605

dutova.dnv@donnu.edu.ua

Ищук Е.А., бухгалтер ООО «БЕЗБРЕНДУ»

ishchuk.k@donnu.edu.ua

ПРОБЛЕМЫ ПРИМЕНЕНИЯ РЕГИСТРАТОРОВ РАСЧЕТНЫХ ОПЕРАЦИЙ

В статье обоснована необходимость применения регистратора расчетных операций (РРО) как эффективного метода контроля доходов хозяйствующих субъектов и процесса взимания налогов, ограничения объемов «теневого» движения наличных средств, защиты прав потребителей. Рассмотрено правовое регулирование применения РРО в Украине, структурированы виды РРО и приведены их определения согласно действующему законодательству, сформулированы цели применения РРО. Проанализированы некоторые нововведения в регулировании вопросов применения РРО и изменения действующего законодательства. Исследованы типичные нарушения при применении РРО хозяйствующими субъектами: проведение операций на неполную сумму стоимости проданных товаров, ошибки в первичных документах, регистрах и отчетности по РРО, использование несанкционированных РРО. Приведена критическая оценка проблем применения РРО, среди которых стоимость РРО, замедление торговли, повышения контроля со стороны налоговых органов, техническое обслуживание, наличие и увеличение штрафов. Обоснованы направления преодоления указанных проблем.

Ключевые слова: наличные средства, доход, регистрация, расчеты, регистратор расчетных операций, программный регистратор расчетных операций, налогообложение, первичные документы.

N. Dutova, PhD, Associate Professor of Department of Accounting, Analysis and Audit, Vasyl' Stus Donetsk National University, ORCID: 0000-0002-8061-4605

dutova.dnv@donnu.edu.ua

K. Ishchuk, accountant LLC «BEZBRENDU»

ishchuk.k@donnu.edu.ua

PROBLEMS OF APPLICATION OF SETTLEMENT OPERATIONS RECORDERS

The article substantiates the need to use a settlement transactions registrar (PPO) as an effective method of controlling the income of business entities and the process of collecting taxes, limiting the volume of "shadow" cash flow, protecting consumer rights. The legal regulation of the use of cash register in Ukraine is considered, the types of cash register are structured and their definitions are given in accordance with the current legislation, the goals of the application of cash register are formulated. Some innovations in the regulation of the application of cash register and changes in the current legislation are analyzed. Typical violations in the use of cash register by business entities have been investigated: conducting transactions for an incomplete amount of the cost of goods sold, errors in primary documents, registers and reporting on cash registers, the use of unauthorized cash registers. A critical assessment of the problems of using cash registers, including the cost of cash registers, a slowdown in trade, increased control by the tax authorities, maintenance, the presence and increase of fines, is given. The directions of overcoming the indicated problems are grounded.

Keywords: cash, income, registration, settlements, registrar of settlement transactions, software registrar of settlement transactions, taxation, primary documents.